

Kodály Zoltán:

Vessünk gátat kiejtésünk romlásának!

(részlet)

Egyetlen nyelv van itt, amelynek kiejtését nem gondozza senki: a magyar. Vagy azt hiszik: úgyis tudja mindenki; vagy azt, hogy mindegy: akár jól, akár rosszul ejtjük, csak megértjük egymást. A gondozás hiánya meg is látszik: aki nyitott füllel jár a magyar életben, tudja, mennyire megromlott a magyar kiejtés. A kiejtés csak kísérő tünete az általános nyelvromlásnak.

Semmi sem jellemző annyira egy nyelvre, mint sajátos hangzása. Olyan ez, mint a virág illata, a bor zamata, a zománc, az opál tüze. Megismerni róla a nyelvet már messziről, mikor a szót még nem is értjük. Minden nyelvnek megvan a maga hangszíne, tempója, ritmusa, dallama, egyszóval zenéje. A magyarét egyre többen fűzzék hamisan.

Tudjuk: a leírt belűnek majd minden nyelven más a hangértéke. Mennél különbözőbb két nyelv hangrendszeré, annál nehezebb mind a kettőt egyformán jól beszélni. Mielőtt tehát arra törekszünk, hogy az angolt angolosan, a németet németesen beszéljük, próbáljuk a magyart magyarosan, minden idegen mellékíz nélkül beszélni.

A magyar kiejtést is tanulni kell, még született magyarnak is. Ha nem csiszolja, újítja folytonosan: beroszdásodik. Ha nyelvünk harangszavát repedt fazékká engedjük zülleni, ne csodálkozzunk, ha senki sem hallgat ránk, és elmerülünk a népek tengerében.

1938